

**Демократична
България**
ОБЕДИНЕНИЕ

DRAFT

Икономика

Консултации за съставяне на програма за управление

Ноември 2021

Визия

Икономика на висока добавена стойност подкрепена от подобрена бизнес среда и развитие на хората

Визия за икономиката на България

Визия за икономиката на България

- Преминаване към **икономика на висока добавена стойност** и високи доходи
 - Устойчиво обогатяване на страната чрез **системно развитие на иновации**
 - **Повишаване на конкурентоспособността** на България
 - Създаване на **високоплатени, високо класифицирани работни места**
- Създаване на **благоприятна институционална, административна и бизнес среда**
- **Дългосрочно инвестиране в развитието на човешкия капитал**
- **Подобряване на условията за малкия и среден бизнес**
- **Подобрено управление на държавните предприятия** и предприятията с държавно участие
- Привличане на **чуждестранни инвестиции** и развитие на **Българският бранд**

Системна устойчивост на иновативната среда ще подобри икономическите и жизнените показатели на страната

Иновацията като средство за растеж

Икономика: Основни сюжети

Основни сюжети

Икономика: Основни сюжети

Пандемия и възстановяване

Икономика на висока
добавена стойност

Административна и бизнес
среда

Малък и среден бизнес

Икономика на иновациите

Предприятия с държавно
участие

Икономика: Основни сюжети

Основни сюжети

Икономика: Основни сюжети

Пандемия и възстановяване

Административна и бизнес
среда

Икономика на иновациите

Икономика на висока
добавена стойност

Малък и среден бизнес

Предприятия с държавно
участие

Пандемия и възстановяване на икономиката

План

Цели	Средства
<ul style="list-style-type: none">• Премахване на всякакви ограничения върху правенето на бизнес и ограничаването на пандемията като икономически проблем• Достигне 75% ваксинация на населението до края на първо тримесечие на 2022 (40 хиляди дози на ден, т.е. удвояване на настоящия темп)	<ul style="list-style-type: none">• Краткосрочните, сравнително спешни, стопански мерки да бъдат разглеждани като временни и доминирани от уникалността на ситуацията. Те няма и не могат да определят бъдещото развитие на икономиката• Силно активизиране на кампанията за доброволна ваксинация с цел премахване на всякакви ограничения върху правенето на бизнес и ограничаването на пандемията като икономически проблем• Временно поемане на осигуровки от страна на държавата – в случаите на затворен или ограничен бизнес поради пандемията и (при точно прецизиране на регламента) при отваряне на нови работни места• Продължаване на мерките 60/40 и 80/20 - акцентът постепенно да се измества от заместване на доход към запазване на работни места

Икономика: Основни сюжети

Основни сюжети

Икономика: Основни сюжети

Пандемия и възстановяване

Административна и бизнес
среда

Икономика на иновациите

Икономика на висока
добавена стойност

Малък и среден бизнес

Предприятия с държавно
участие

Икономика: Основни сюжети

Основни сюжети

Икономика: Основни сюжети

Пандемия и възстановяване

Административна и бизнес
среда

Икономика на иновациите

Икономика на висока
добавена стойност

Малък и среден бизнес

Предприятия с държавно
участие

Визията ни за растеж е базирана на създаване на среда за системно развитие на иновации, предприемачество и човешкия капитал

Визия за управление на иновациите за растеж

Визия

- Устойчиво обогатяване на страната чрез системно развитие на иновации
- Създаване на среда, в която хората системно да имат желание, способност, възможност, перспектива, подкрепа и безпрепятственост за развитие на иновации и предприемачество
 - Структурирано развитие на таланта
 - Стимулираща бизнес среда

- Дестинация, която привлича иновации, талантлив човешки ресурс и чуждестранни инвестиции
- Българския бранд - източник на иновации в глобален мащаб

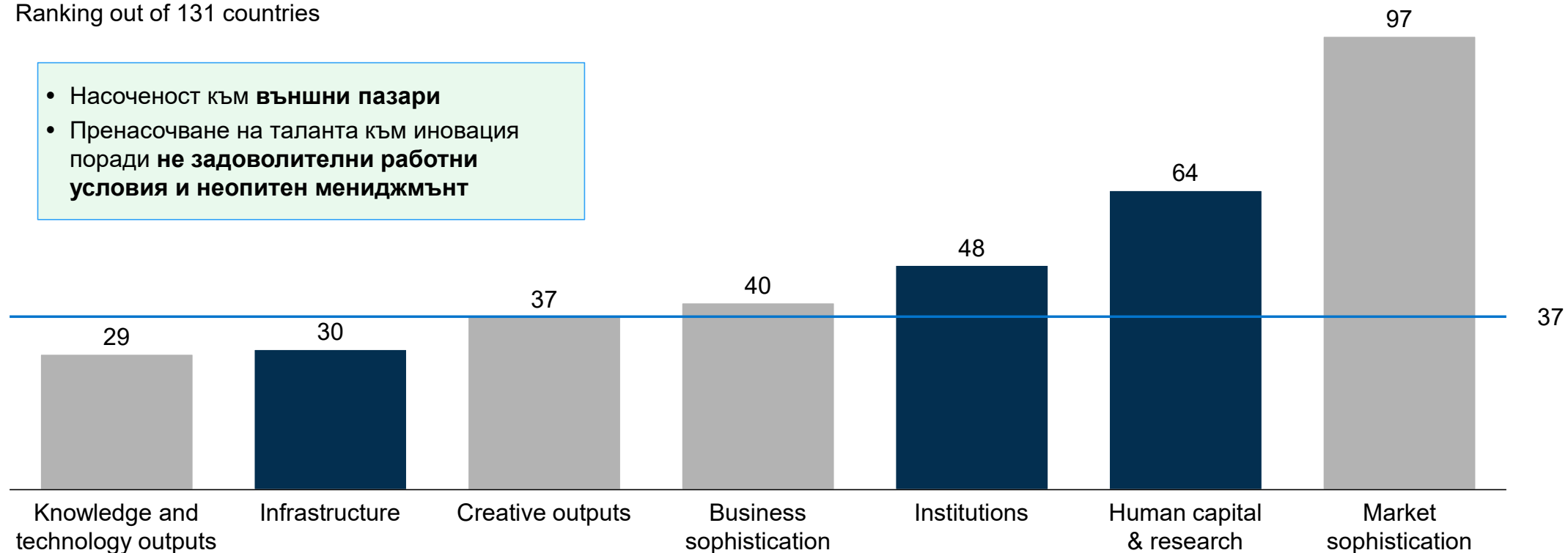
България се представя добре в иновациите, въпреки неефективната намеса и подкрепа на държавата и наличния модел на управление

Bulgaria's global innovation ranking - main dimensions

Ranking out of 131 countries

- Items fully or partially dependent on government
- Items with low dependency on government
- Country innovation index ranking

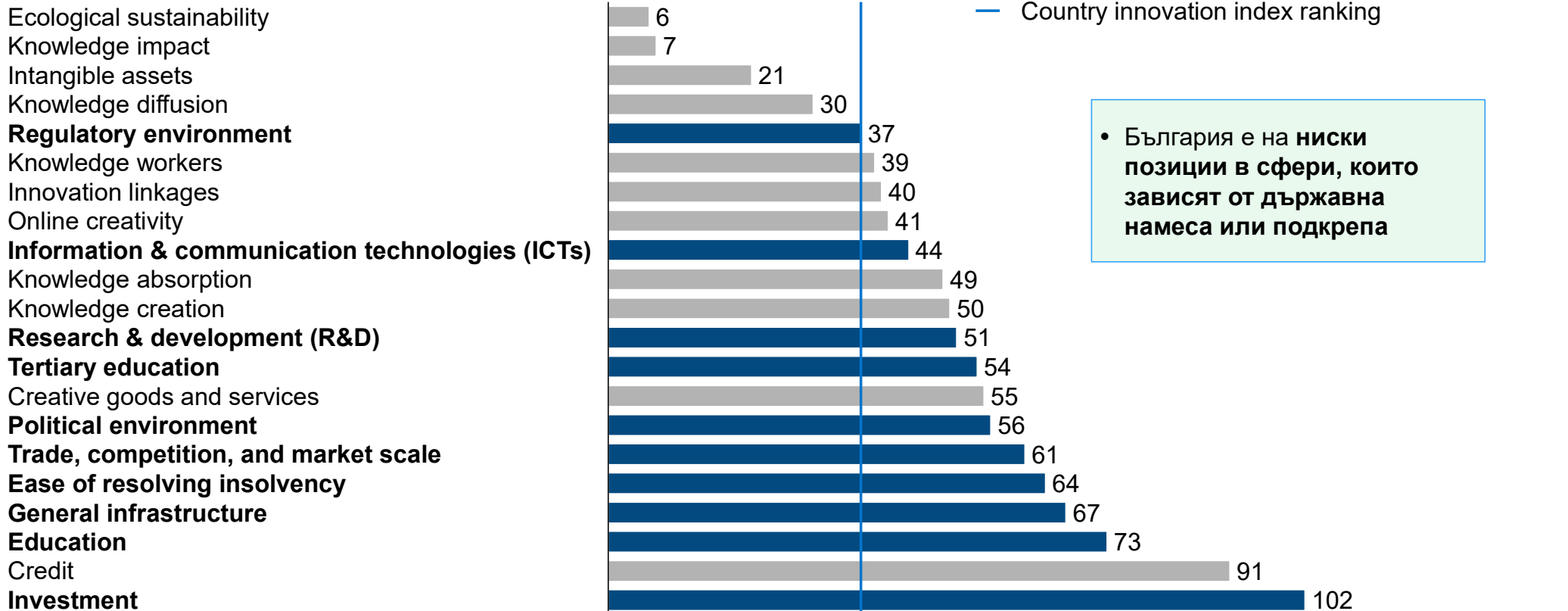
- Насоченост към **външни пазари**
- Пренасочване на таланта към иновация поради **не задоволителни работни условия и неопитен мениджмънт**

България се представя добре в иновациите, въпреки неефективната намеса и подкрепа на държавата и наличния модел на управление

Bulgaria's global innovation ranking - subdimensions

Ranking out of 131 countries

България изостава в образование, върховенство на правото, ефективност на правителството, талант, бизнес среда и стабилност

Bulgaria's global innovation ranking – Level 3 selected subdimensions; Ranking out of 131 countries

New businesses/th pop 15-64
 Research talent, % in business enterprise
 High-tech net exports, % total trade
 E-participation
Researchers, FTE/mn pop
 State of cluster development
 Global R&D companies, avg exp top 3, mn \$US
Regulatory quality
 Knowledge-intensive employment, %
 PCT patents by origin/bn PPP\$ GDP
 Intellectual property receipts, % total trade
 High- and medium-high-tech manufacturing, %
 Gross expenditure on R&D, % GDP
 Patent families 2+ offices/bn PPP\$ GDP
 FDI net outflows, % GDP
PISA scales in reading, maths, & science
 Venture capital deals/bn PPP\$ GDP
 Scientific & technical articles/bn PPP\$ GDP
Government's online service
Government effectiveness
Ease of starting a business
Patents by origin/bn PPP\$ GDP
 Ease of getting credit
FDI net inflows, % GDP
 University/industry research collaboration
 Intellectual property payments, % total trade
Rule of law
 Domestic credit to private sector, % GDP
QS university ranking, average score top 3
Political and operational stability
Expenditure on education, % GDP
Graduates in science & engineering, %
 Domestic market scale, bn PPP\$
 High-tech imports, % total trade
 Microfinance gross loans, % GDP
Intensity of local competition
Business environment

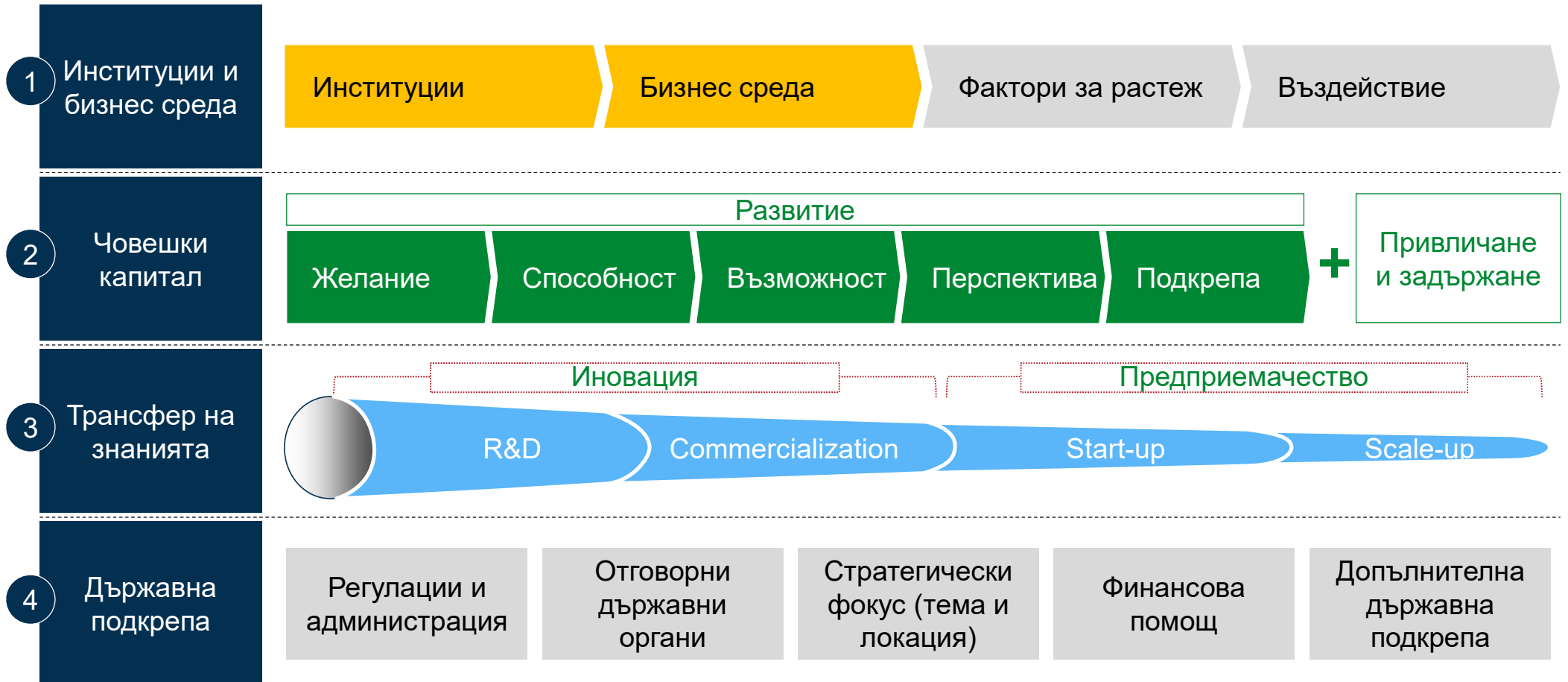

- **Бизнес среда (#86)**
- **Конкуренция на местно ниво (#81)**
- **Бюджет за образование (#70)**
- **Завършили инженерство (#70)**
- **Политическа стабилност (#70)**
- **Университети (#68)**
- **Върховенство на правото (#65)**
- **Чуждестранни инвестиции (#64)**
- **Издаване на патенти (#57)**
- **Ефективност на правителството (#56)**
- **Стартиране на бизнес (#56)**
- **Електронно управление (#55)**

Държавата може да помогне за развитието на иновативна икономика по четири начина: институции, хора, трансфер на знание и подкрепа

Начини да помогне за развитието на иновативна икономика

Икономика: Основни сюжети

Основни сюжети

Икономика: Основни сюжети

Пандемия и възстановяване

Административна и бизнес
среда

Икономика на иновациите

Икономика на висока
добавена стойност

Малък и среден бизнес

Предприятия с държавно
участие

Икономика на висока добавена стойност

План

Цели	Средства
<ul style="list-style-type: none">• Фокус върху създаване на конкурентни сектори в икономиката и превръщане на България в регионален лидер в ключови индустрии на бъдещето• 10 Unicorns in 10 years• 150k високоплатени работни места• Бърз растеж, базиран на човешки капитал и предприемчивост	<ul style="list-style-type: none">• Превръщане на България в регионален лидер в дигиталните технологии в Югоизточна Европа и Черноморския регион<ul style="list-style-type: none">• Национална програма, мерки и действия за привличане на високотехнологични инвестиции в дигиталните технологии• Създаване на отлична среда и подпомагаща екосистема (triple Helix model)• Масирани инвестиции във висшето и средно специализирано образование в дигиталните технологии, достъп до това образование и специализации от всяка точка на България.• Sofia Digital City, регионални хъбове в Русе, Варна, Пловдив. Привличане на стартап компании и обучени специалисти от целия регион• Микропроцесори, контролери, автономни устройства и програмно осигуряване за всякакви видове машини, фокус върху електрическата мобилност• Електрическа мобилност – Превръщане на България във водеща дестинация за производство на задвижващи агрегати за всички видове електрически превозни средства, контролери и процесори и софтуерни управленски системи. Свързано е с 1 и 2 и води до създаване на комплексни конкурентни предимства и мощна синергия

Икономика: Основни сюжети

Основни сюжети

Икономика: Основни сюжети

Пандемия и възстановяване

Административна и бизнес
среда

Икономика на иновациите

Икономика на висока
добавена стойност

Малък и среден бизнес

Предприятия с държавно
участие

Предприятия с държавно участие

План

Цели	Средства
<ul style="list-style-type: none">• Драстична промяна на начина, по който българската държава прави бизнес чрез реформа в рамката на държавните предприятия	<ul style="list-style-type: none">• Преразглеждане на всяко държавно предприятие от гледна точка на това дали то е бизнес или държавна политика като първите се преобразуват без изключение в акционерни дружества, а вторите – в държавни агенции.• Задължително пласиране на процент от собствеността в държавните акционерни дружества на борсата и вкарване на собственици различни от българската държава с дял по преценка за всяко предприятие• Задължително публично конкурсно начало при избора на членове на управителните тела на държавните акционерни дружества• Пълна и редовна публичност на финансовите резултати на акционерните дружества. Ако те са натоварени със социална функция, която по дизайн да означава определена финансова тежест, пълно публикуване на социалните резултати от изпълнението на тази функция (връзка с групата по социални политики)• Преразглеждане на холдинговата архитектура на държавата – включително ДКК и БЕХ (връзка с групата по енергетика)

Предложения на BESCO

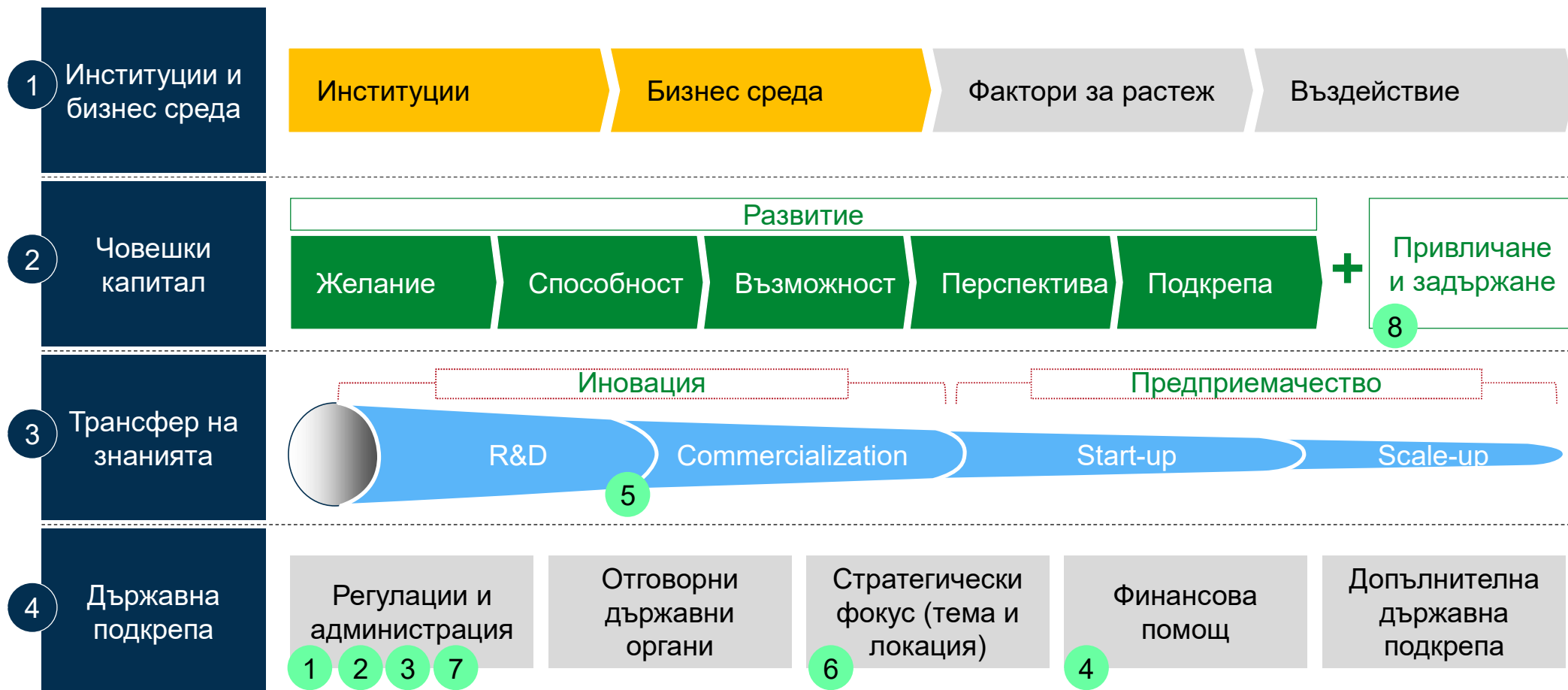
План

Предложения на BESCO

- 1 Създаване на ново гъвкаво дружество в Търговския закон
- 2 Предоставяне на възможност частните пенсионните фондове да инвестират във фондове за рисков
- 3 Създаване на механизъм за насърчаване на ангелските инвестиции
- 4 Механизъм за насърчаване привличането на чуждестранни инвестиции
- 5 Работещ технологичен трансфер
- 6 Взаимодействие - наука-иновации-отбрана - създаване на регионален център НАТО в България по инициативата [DIANA](#)
- 7 Развитие на капиталовите пазари - вдигане на BEAM пазара (изпращам становище с текстовете)
- 8 Привличане на висококвалифицирани кадри от трети страни - подобряване на процедурите по издаване на Сини карти

Фокус на предложенията BESCO

Начини да помогне за развитието на иновативна икономика

BACK UP

Икономика: Основни сюжети

Основни сюжети

Икономика: Основни сюжети

Пандемия и възстановяване

Административна и бизнес
среда

Икономика на иновациите

Икономика на висока
добавена стойност

Малък и среден бизнес

Предприятия с държавно
участие

Визията ни за растеж е базирана на създаване на среда за системно развитие на иновации, предприемачество и човешкия капитал

Визия за управление на иновациите за растеж

Визия

- Устойчиво обогатяване на страната чрез системно развитие на иновации
- Създаване на среда, в която хората системно да имат желание, способност, възможност, перспектива, подкрепа и безпрепятственост за развитие на иновации и предприемачество
 - Структурирано развитие на таланта
 - Стимулираща бизнес среда

- Дестинация, която привлича иновации, талантлив човешки ресурс и чуждестранни инвестиции
- Българския бранд - източник на иновации в глобален мащаб

За поддържането на иновативна бизнес среда са нужни стабилни институции

Фактори за създаване на растеж чрез иновации

Институции	Бизнес среда	Фактори за растеж	Въздействие
<ul style="list-style-type: none"> • Законодателни органи • Контролни органи (НАП, ХЕИ, Качествен контрол) 	<ul style="list-style-type: none"> • Предвидимост (правила, спазване и контрол, прозрачност, достъп до информация) 	<ul style="list-style-type: none"> • Иновация • Предприемачество • Чуждестранни инвестиции • Висока добавена стойност • Оптимизация • Модернизация 	<ul style="list-style-type: none"> • Увеличение на БВП • Нови работни места • Модерна работна сила • Нови възможности за развитие и посока на икономиката
<ul style="list-style-type: none"> • Съдебна система • Правораздавателни органи 	<ul style="list-style-type: none"> • Защита и сигурност (физическа, съдебна, правна, авторска) 		
<ul style="list-style-type: none"> • Административни органи 	<ul style="list-style-type: none"> • Взаимодействие с администрацията 		
<ul style="list-style-type: none"> • Образование • Наука (БАН, СУ, ТУ) 	<ul style="list-style-type: none"> • Човешки ресурс (Образование, наука, имиграция) 		
<ul style="list-style-type: none"> • Специализирани пазарни институции (КЗК, КЗП) 	<ul style="list-style-type: none"> • Свободен пазар (конкурнция, потребители, достъп) 		
<ul style="list-style-type: none"> • Подпомагащи институции (ФНФ, БАИ) 	<ul style="list-style-type: none"> • Финанси и покрепа 		

Към днешна дата бизнес средата и институциите в България не предразполагат към иновации и предприемачество

Фактори за създаване на растеж чрез иновации

Институции	Бизнес среда	Проблемни точки
<ul style="list-style-type: none"> • Законодателни органи • Контролни органи (НАП, ХЕИ, Качествен контрол) 	<ul style="list-style-type: none"> • Предвидимост (правила, спазване и контрол, прозрачност, достъп до информация) 	<ul style="list-style-type: none"> • Неяснота на процедурите, правилата и последствията от неспазването им; Ограничен достъп до публична информация • Нерегламентирано при използването на контролни органи
<ul style="list-style-type: none"> • Съдебна система • Правораздавателни органи 	<ul style="list-style-type: none"> • Защита и сигурност (физическа, съдебна, правна, авторска) 	<ul style="list-style-type: none"> • Ненадеждна съдебна система (избирателна работа на прокуратурата) • Рекет на бизнесите (физически и чрез институции)
<ul style="list-style-type: none"> • Административни органи 	<ul style="list-style-type: none"> • Взаимодействие с администрацията 	<ul style="list-style-type: none"> • Наличност на корупционни практики • Тромава, не ориентирана към потребителя
<ul style="list-style-type: none"> • Образование • Наука (БАН, СУ, ТУ) 	<ul style="list-style-type: none"> • Човешки ресурс (Образование, наука, имиграция) 	<ul style="list-style-type: none"> • Липса на кадри и специализирани кадри; Емиграция • Занемарено образование и научна дейност • Имиграционна политика възпрепятстваща привличане на кадри
<ul style="list-style-type: none"> • Специализирани пазарни институции (КЗК, КЗП) 	<ul style="list-style-type: none"> • Свободен пазар (конкурцията, потребители, достъп) 	<ul style="list-style-type: none"> • Липса на свободен пазар (на пр. обществени поръчки) • Неефективна борба с картелите • Селективност при проверки, контрол и прилагане на правила
<ul style="list-style-type: none"> • Подпомагащи институции (ФНФ, БАИ) 	<ul style="list-style-type: none"> • Финанси и покрепа 	<ul style="list-style-type: none"> • Не ефективни, бавно реагиращи и не конкурентни институции

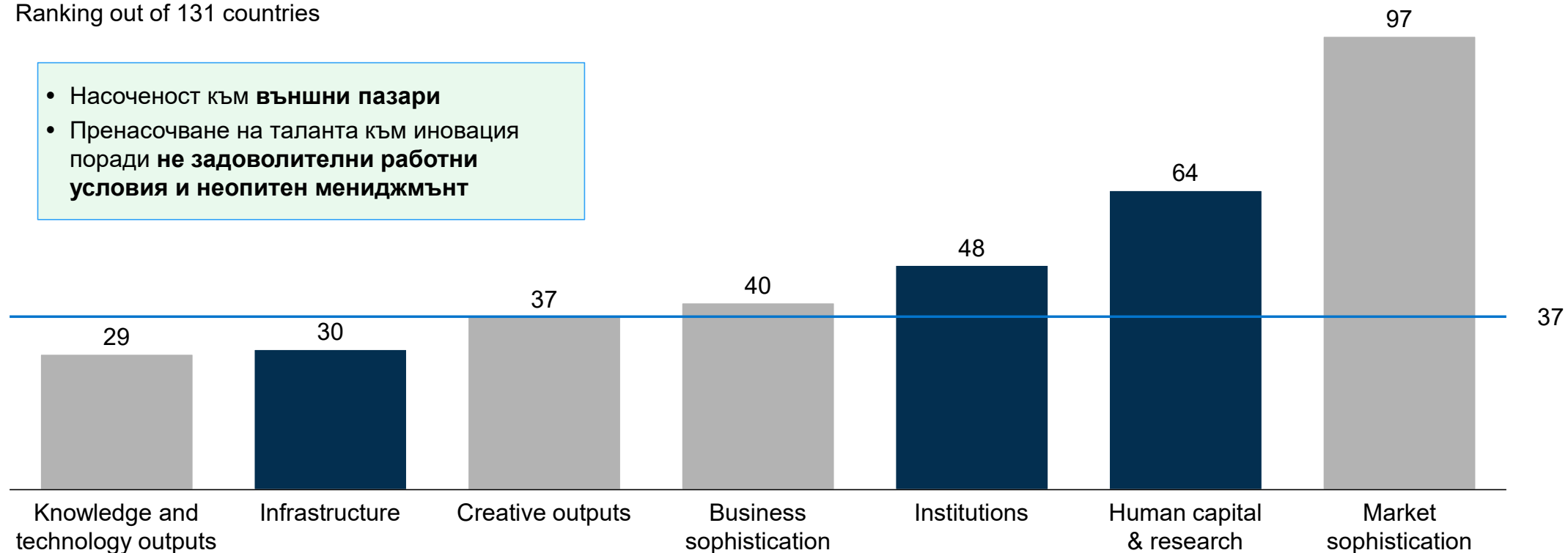
България се представя добре в иновациите, въпреки неефективната намеса и подкрепа на държавата и наличния модел на управление

Bulgaria's global innovation ranking - main dimensions

Ranking out of 131 countries

- Items fully or partially dependent on government
- Items with low dependency on government
- Country innovation index ranking

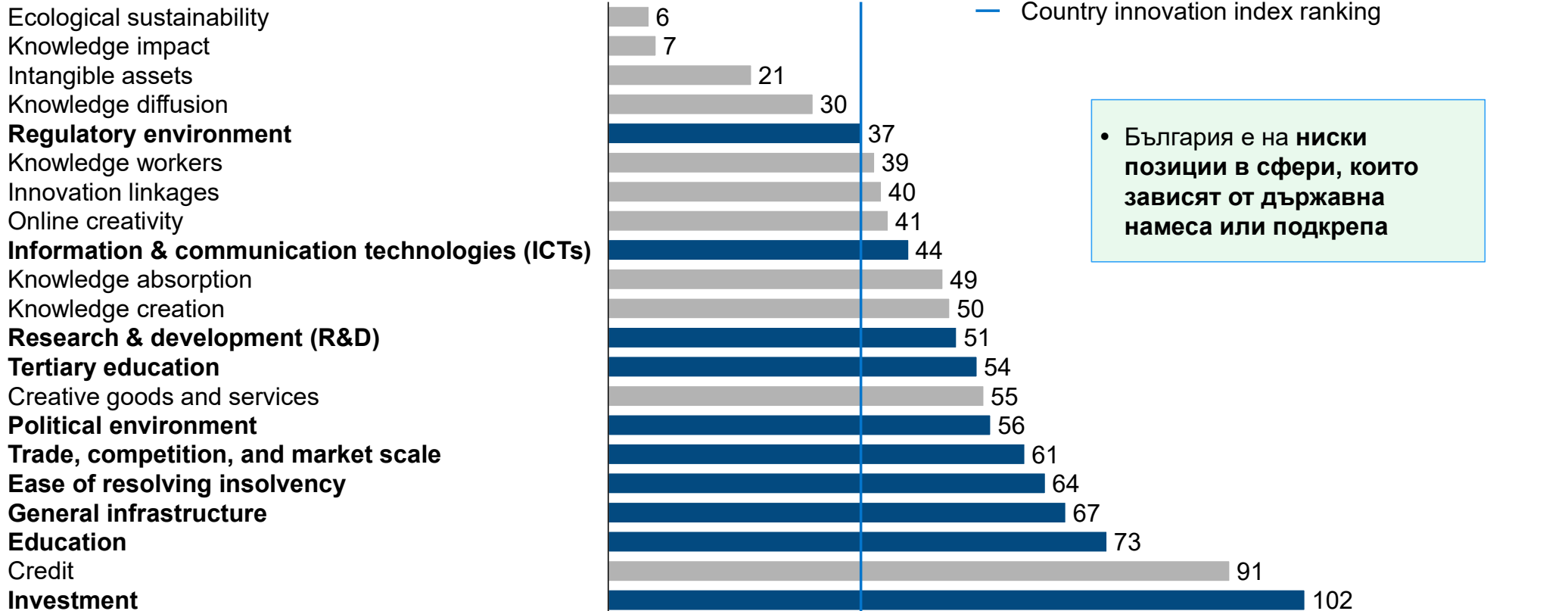
- Насоченост към **външни пазари**
- Пренасочване на таланта към иновация поради **не задоволителни работни условия и неопитен мениджмънт**

България се представя добре в иновациите, въпреки неефективната намеса и подкрепа на държавата и наличния модел на управление

Bulgaria's global innovation ranking - subdimensions

Ranking out of 131 countries

България изостава в образование, върховенство на правото, ефективност на правителството, талант, бизнес среда и стабилност

Bulgaria's global innovation ranking – Level 3 selected subdimensions; Ranking out of 131 countries

New businesses/th pop 15-64
 Research talent, % in business enterprise
 High-tech net exports, % total trade
 E-participation
Researchers, FTE/mn pop
 State of cluster development
 Global R&D companies, avg exp top 3, mn \$US
Regulatory quality
 Knowledge-intensive employment, %
 PCT patents by origin/bn PPP\$ GDP
 Intellectual property receipts, % total trade
 High- and medium-high-tech manufacturing, %
 Gross expenditure on R&D, % GDP
 Patent families 2+ offices/bn PPP\$ GDP
 FDI net outflows, % GDP
PISA scales in reading, maths, & science
 Venture capital deals/bn PPP\$ GDP
 Scientific & technical articles/bn PPP\$ GDP
Government's online service
Government effectiveness
Ease of starting a business
Patents by origin/bn PPP\$ GDP
 Ease of getting credit
FDI net inflows, % GDP
 University/industry research collaboration
 Intellectual property payments, % total trade
Rule of law
 Domestic credit to private sector, % GDP
QS university ranking, average score top 3
Political and operational stability
Expenditure on education, % GDP
Graduates in science & engineering, %
 Domestic market scale, bn PPP\$
 High-tech imports, % total trade
 Microfinance gross loans, % GDP
Intensity of local competition
Business environment

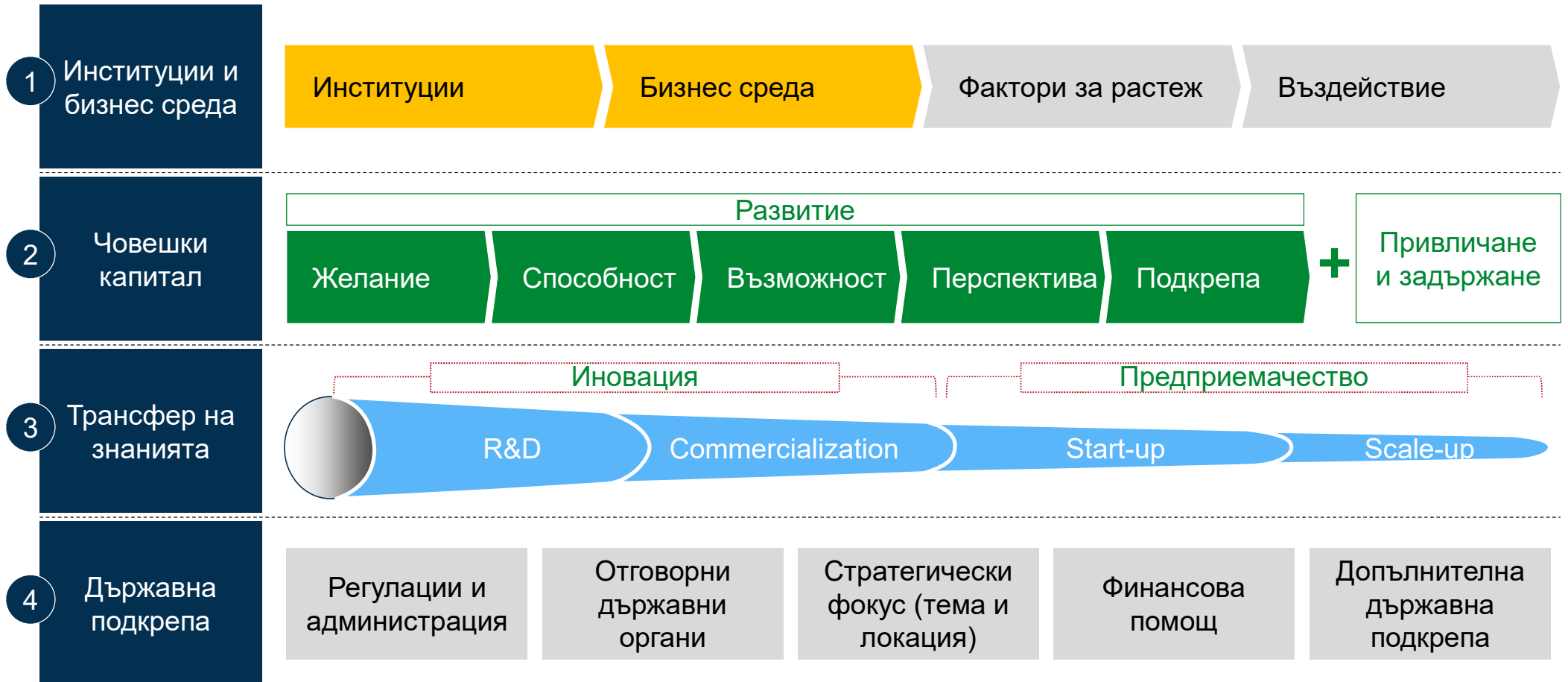
- **Бизнес среда (#86)**
- **Конкуренция на местно ниво (#81)**
- **Бюджет за образование (#70)**
- **Завършили инженерство (#70)**
- **Политическа стабилност (#70)**
- **Университети (#68)**
- **Върховенство на правото (#65)**
- **Чуждестранни инвестиции (#64)**
- **Издаване на патенти (#57)**
- **Ефективност на правителството (#56)**
- **Стартиране на бизнес (#56)**
- **Електронно управление (#55)**

Действия и инициативи

Държавата може да помогне за развитието на иновативна икономика по четири начина: институции, хора, трансфер на знание и подкрепа

Начини да помогне за развитието на иновативна икономика

Държавата може да помогне за развитието на иновативна икономика по четири начина: институции, хора, трансфер на знание и подкрепа

Начини да помогне за развитието на иновативна икономика

1	Институции и бизнес среда	<ul style="list-style-type: none">• Въвеждане на електронно управление• Премахване на корупционни практики в административните и контролни органи (Комисията за Финансов Надзор)• Свободен пазар и защита на предприемачите, иновациите и компаниите от нелоялна конкуренция, монополи• Завишаване на защитата на интелектуалната собственост
2	Човешки капитал	<ul style="list-style-type: none">• Възпитание на култура на предприемачество, иновации и поемане на рискове• Адаптиране на образованието за постигане на нужните качества (творческо мислене, точни науки, проектни и практични задачи; образование, базирано на решаването на проблеми)• Засилване на интереса, броя на студентите за инженерни и научни специалности• Осигуряване на достъп до иновативна среда (информация, ментори, възможност за експериментиране, екосреда, централизирани хъбове в основни градове и скаутиране на талант в останалите населени места)
3	Трансфер на знанията	<ul style="list-style-type: none">• Формиране на формални структури за сътрудничество между индустрия и образователни и научни центрове• Стимулиране на научната дейност да подпомага бизнеса
4	Държавна подкрепа	<ul style="list-style-type: none">• ...

...

Начини да помогне за развитието на иновативна икономика

1 Институции и бизнес среда

Институции

Бизнес среда

Фактори за растеж

Въздействие

Електронно управление

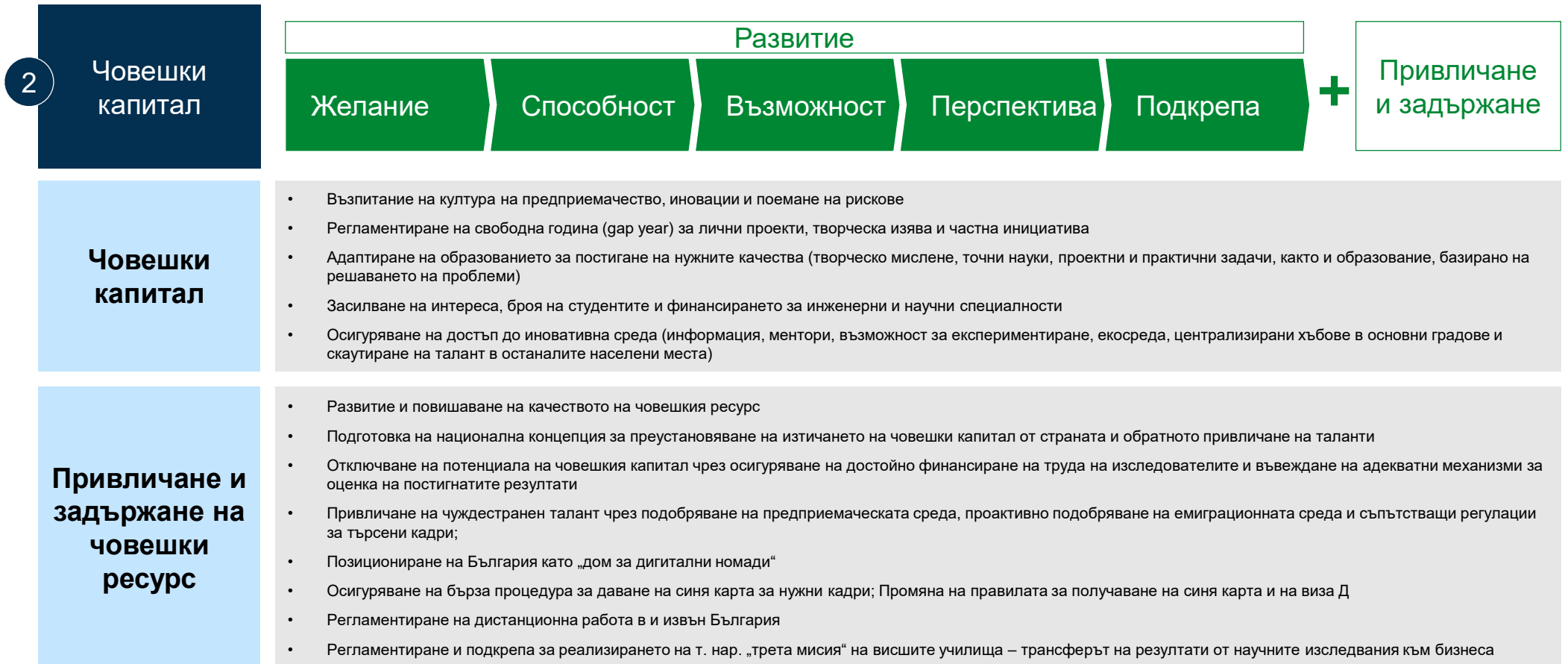
- Въвеждане на електронно управление
- Премахване на корупционни практики в административните и контролни органи (Комисията за Финансов Надзор)

Защита и върховенство на правото

- Защита на предприемачите, иновациите и компаниите от нелоялна конкуренция, монополна или олигополна структура на пазара,
- Защита от криминална, подривна или незаконна дейност, чрез върховенство на закона и адаптиране на закона към нуждите на иновациите и тяхното прилагане
- Завишаване на защитата на интелектуалната собственост и улесняване на процедурите за защита на правата на носителите. Защитаване на печалбата от иновации и авторското право/патент, чрез върховенство на закона, адаптиране на закона към нуждите на иновациите и неговото прилагане

...

Начини да помогне за развитието на иновативна икономика

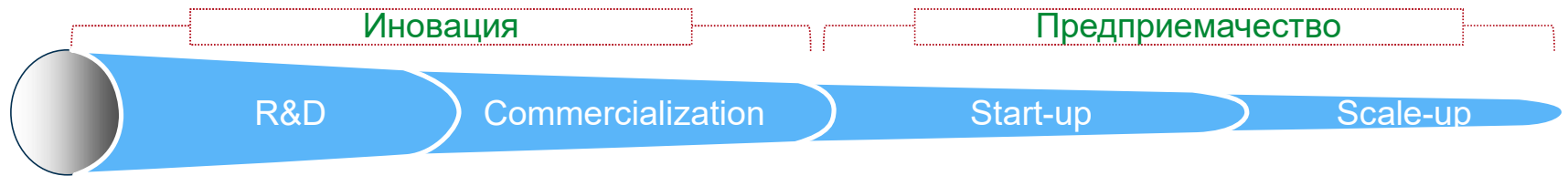

...

Начини да помогне за развитието на иновативна икономика

3

Трансфер на
знанията

Трансфер на
знанията

- Отваряне на данните на публичните (или с преобладаващо публично участие) предприятия и структури за аналитични иновативни проекти с частни партньори. Стимулиране на пилотни проекти (особено такива, фокусирани върху постигане на ефективност или реализиране на нов продукт или услуга) между държавни структури и иновативни млади компании
- **Формиране на формални структури за сътрудничество между индустрия и образователни и научни центрове**
- Подкрепа за формиране на иновативни и предприемачески екосистеми
- Поддържане на положителна среда за научна дейност и развитие (R&D)
- Облекчаване на Закона за обществените поръчки в частта изследователска и иновационна дейност за постигане на ускорени процедури
- Ограничаване на бюрократичните пречки и прозрачност при финансирането на наука и иновации чрез отчетност и електронно управление на финансовите потоци
- Стимулиране на изследователската и иновационната дейност чрез финансови и данъчни облекчения

...

Начини да помогне за развитието на иновативна икономика

4 Държавна подкрепа	Регулации и администрация	Отговорни държавни органи	Стратегически фокус (тема и локация)	Финансова помощ	Допълнителна държавна подкрепа
Законодателство, регулации и процедури	<ul style="list-style-type: none"> Насърчаване, а не наказване, на провала чрез облекчаване на процедурите за ликвидация и/или несъстоятелност на стартър дружества 				
Финансиране	<ul style="list-style-type: none"> Засилване на ролята на местния капиталов пазар и в частност пазара за растеж beat на фондовата борса като възможност за финансиране на иновативни стартиращи компании Ефективно и прозрачно управление на европейските средства по линия на Фонда на фондовете, както и разнообразяване на финансовите инструменти, създаващи добавена стойност в предприемаческата екосистема в България Предоставяне на средства, финансиране и помощи чрез обособена държавна организация Увеличаване на националното публично финансиране за наука, иновации и технологичен трансфер в абсолютен размер и като дял от Брутния вътрешен продукт и доближаване до европейските стандарти Механизъм за насърчаване на “Ангелски инвестиции” чрез частично връщане на данъци, които да компенсират не успели инвестиции 				

...

Начини да помогне за развитието на иновативна икономика

4 Държавна подкрепа	Регулации и администрация	Отговорни държавни органи	Стратегически фокус (тема и локация)	Финансова помощ	Допълнителна държавна подкрепа
Стратегически фокус	<ul style="list-style-type: none"> Фокусиране на усилията на държавата и подкрепата в сфери и сектори с потенциал за развитие на висока добавена стойност: ИТ, Изкуствен интелект, Зелени технологии, Космически технологии, Бизнес модел за икономика на споделянето, Децентрализирани технологии (блокчейн), Аутомотив технологии, Нишова и масова индустрия, Биотехнологии, Агрикултура... и други сфери идентифицирани в хода на развитието на пазара и иновативната и стартъп екосистема Целенасочено усилие за привличане на стратегически инвеститори с екосистемен ефект (1-2 топ инвеститора) Свързване на мониторинг, оценка, контрол и стимули върху изразходването на публичен финансов ресурс с индикатори за ефекти върху пазара, икономиката и обществото Детайлно проучване на отделните сектори и техните нужди от гледна точка на иновации Увеличаване и ускоряване на технологичен трансфер между научно-изследователска дейност и бизнес чрез електронна платформа на дейности и нужди 				
Разпространение	<ul style="list-style-type: none"> Осигуряване на промоторска дейност в чужбина чрез държавни ведомства (посолства, консулства, търговски и културни центрове) и връзване на личните стимули на търговските представители с успех на дейността 				

...

Начини да помогне за развитието на иновативна икономика

4

Държавна
подкрепа

Регулации и
администрация

Отговорни
държавни
органи

Стратегически
фокус (тема и
локация)

Финансова
помощ

Допълнителна
държавна
подкрепа

Отговорни
държавни органи

• ...